
ŽALIEJI VIEŠIEJI PIRKIMAI

Pasiruošimas, vykdymas, įgyvendinimas

Vilnius 2023

Sonata Štabokienė
Darnųjų pirkimų skyriaus patarėja

Susipažinkime

Prašome dalyvius prisijungti svetainėje slido.com, kodas 6489141

Savo organizaciją Jūs atstovaujate kaip:

- Pirkimų iniciatorius.
- Pirkimų organizatorius.
- Viešųjų pirkimų specialistas.
- Užimu vadovaujančią poziciją.

slido

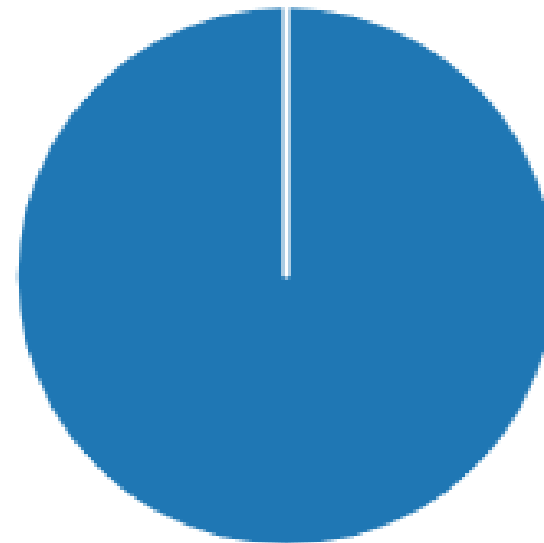
Savo organizaciju Jūsų atstovaujate kaip:

ⓘ Start presenting to display the poll results on this slide.

Susipažinkime

Jūsų klausėme: **Ar žinote, kas yra žalieji viešieji pirkimai (ŽVP)?**

- Taip, žinau, kas yra ŽVP ir kuo jie naudingi – 13
- Girdėjau frazę ŽVP, tačiau nežinau jos reikšmės – 0
- Nežinau ir negirdėjau kas yra ŽVP – 0
- Aš žinau tik tai, kad yra viešieji pirkimai - 0

100 % žaliųjų pirkimų

2010-07-21 LR Vyriausybės nutarimas Nr. 1133 :

Nustatyti, kad perkančiosios organizacijos, atlikdamos **visus pirkimus**, **išskyrus** pirkimus, vykdomus **žodžiu sudarant pirkimo sutartis** <...> **turi taikyti žaliųjų pirkimų reikalavimus**, skaičiuojant pagal vertę nuo visų pirkimų, <...>: **nuo 2023 m. - 100 procentų.**

Viešųjų pirkimų įstatymo (VPI) 17 straipsnis

“2. Perkančioji organizacija turi siekti, kad:<...>

4) įsigyjant prekes, paslaugas ar darbus būtų daroma kuo mažesnė neigiama įtaka klimato kaitai, aplinkos taršai, atliekų susidarymui, gamtos išteklių naudojimui, ekosistemų ir jų paslaugų būklei ir (ar) kitam neigiamam poveikiui aplinkai;“

100 % žaliųjų pirkimų

Žaliasis viešasis pirkimas

tai pirkimas, kuriuo siekiama įsigyti prekių, paslaugų ar darbų, darančių kuo mažesnę poveikį aplinkai viename, keliuose ar visuose prekės, paslaugos ar darbo gyvavimo ciklo etapuose.

100 % žaliųjų pirkimų tikslų nustatymas yra priemonė **pažangai** siekti

Žalieji pirkimai – **valstybės tikslų įgyvendinimas**, strateginis lėšų panaudojimas, geresnės viešosios paslaugos

Žalieji pirkimai – **strateginę reikšmę turintys pirkimai** - svarbūs ne tik valstybei, bet ir organizacijai

100 % žaliųjų pirkimų

100% žaliųjų pirkimų
– visos organizacijos
tikslas

- Vadovai
- Iniciatoriai
- Pirkimų specialistai
- Asmenys, atsakingi už sutarties vykdymą
- Kiekvienas, besinaudojantis sutarties rezultatu

Žalieji pirkimai organizacijoje

Strateginis planas (3-5 metams)

- Apsvarstykite, kurie produktai, paslaugos ar Jūsų organizacijos vykdoma veikla yra strategiškai svarbūs.
- Numatykite svarbiausias darnumo vystymo kryptis ir principus
- Kurie produktai turi didžiausią poveikį aplinkai?
- Peržiūrėkite galiojančias ilgalaikes sutartis.
- Nustatykite sprendimus, priemones, terminus ir kt.

Galimi tikslai (pavyzdžiai)

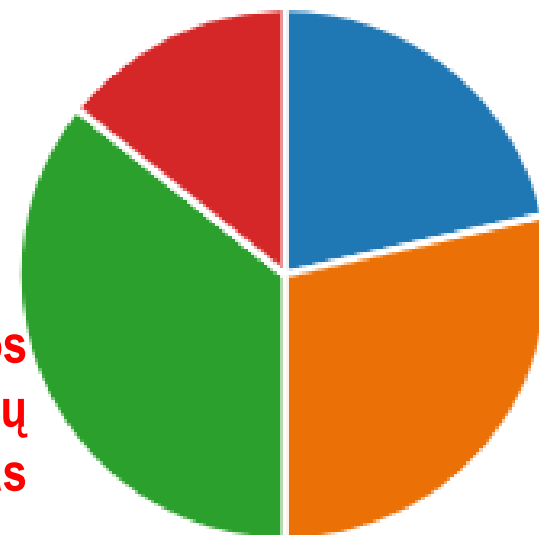
- Mažinti CO2 pėdsaką
- Didinti ekologinį ženklą turinčių produktų įsigijimą (Ecolabel, Blue Angel, Nordic Swan ir kt.).
- Įsigyti tik tokias prekes ar įrenginius, kurie sunaudoja mažiau elektros energijos, vandens ar kitų išteklių.
- Siekti, kad tam tikras procentas pirkimų vyktų taikant kokybinius kriterijus, susijusius su aplinkosauga.
- Ir kt.

Žalieji pirkimai organizacijoje

Jūsų klausėme: Jūsų nuomone, ar Jūsų organizacijoje pakankamai komunikuojama apie ŽVP ir (ar) yra parengta pirkimų iniciatoriams pagalbinių priemonių sklandesniam žaliųjų reikalavimų nustatymui? (galima pasirinkti kelis atsakymus)

- **Nevykdoma jokia komunikacija apie ŽVP – 3**
- **Esame informuoti, kad yra kažkokie tikslai vykdant ŽVP – 4**
- **Nuolat komunikuojama apie ŽVP ir siektinus rodiklius – 5**
- **Nuolat komunikuojama apie ŽVP tikslus ir pasiektus rodiklius, parengtos gairės ir (ar) rekomendacijos ir (ar) parengta aplinkosauginių kriterijų nustatymo atmintinė ir (ar) informuojama apie kitų institucijų parengtas pagalbines priemones – 2**

Žalieji pirkimai organizacijoje – kaip galite padėti pirkimo iniciatoriui?

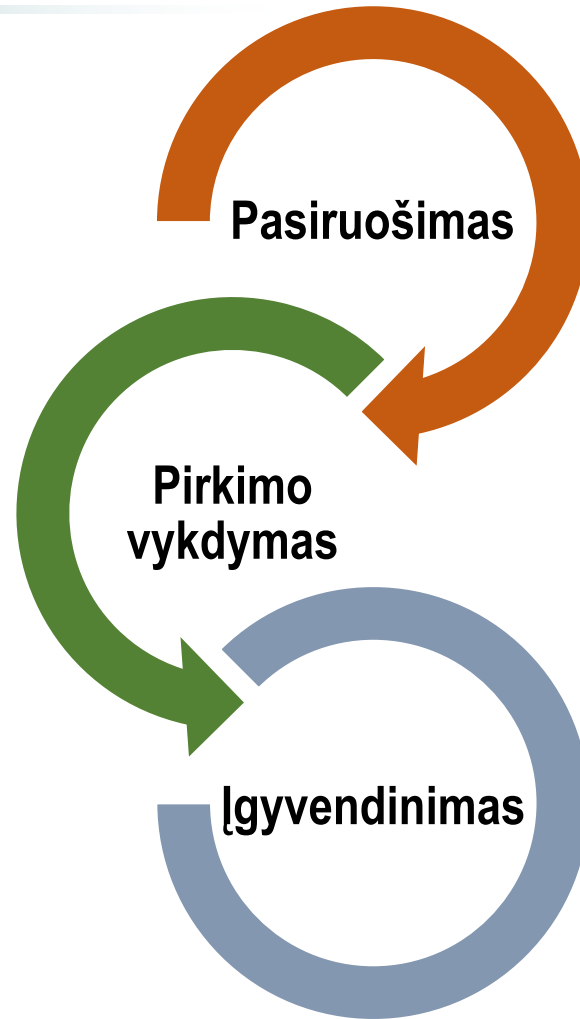
Pirkimo iniciatoriams pristatykite:

- ✓ Organizacijos strategiją ir siektinus rodiklius
- ✓ Kada pirkimas laikomas žaliuoju pirkimu
- ✓ Žaliųjų pirkimų reikalavimus
- ✓ Rinkos tyrimo svarbą

Supažindinkite su žaliųjų pirkimų atmintinėmis:

Žalieji pirkimai organizacijoje

- ✓ Pirkimo proceso planavimas
- ✓ Poreikių ir sąlygų nustatymas
- ✓ Rinkos tyrimas ir rinkos konsultacija
- ✓ Informacijos ir galimybių analizė

- ✓ Pirkimas

- ✓ Sutarties priežiūra
- ✓ Valdymas, tolesni veiksmai

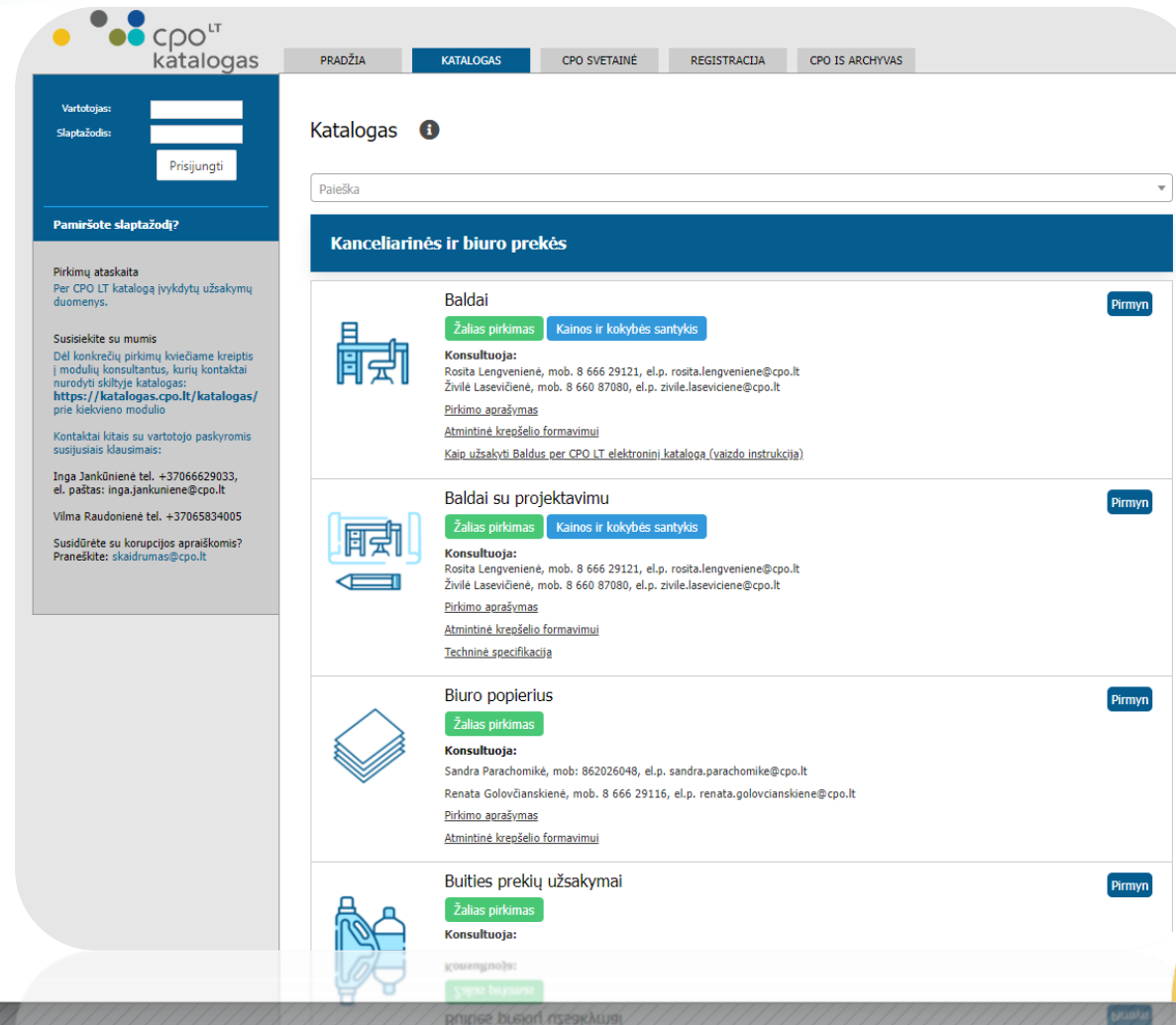
Žalieji pirkimai organizacijoje. Pasiruošimas

Viešųjų pirkimų planas
Įtraukti tokius aspektus kaip:

- ✓ Ar patenka į [LRV nutarimo](#) išimtis (sutartis ŽODŽIU)?
- ✓ Ar yra nustatyti [minimalūs aplinkos apsaugos kriterijai](#)
- ✓ Ar galima pritaikyti [I tipo ekologinio ženklo](#) reikalavimus
- ✓ „Automatiškai“ žalias pirkimas?
- ✓ Ar galima atlikti centralizuotai?
- ✓ Ar galima atlikti bendrai su kitais pirkimų vykdytojais?
- ✓ Ar jau vykdėte panašių produktų žaliajį pirkimą? Jei taip, kokius reikalavimus nusistatėte, kokių pamokų išmokote iš to pirkimo, ką galima padaryti geriau, kas palengvintų procesą?

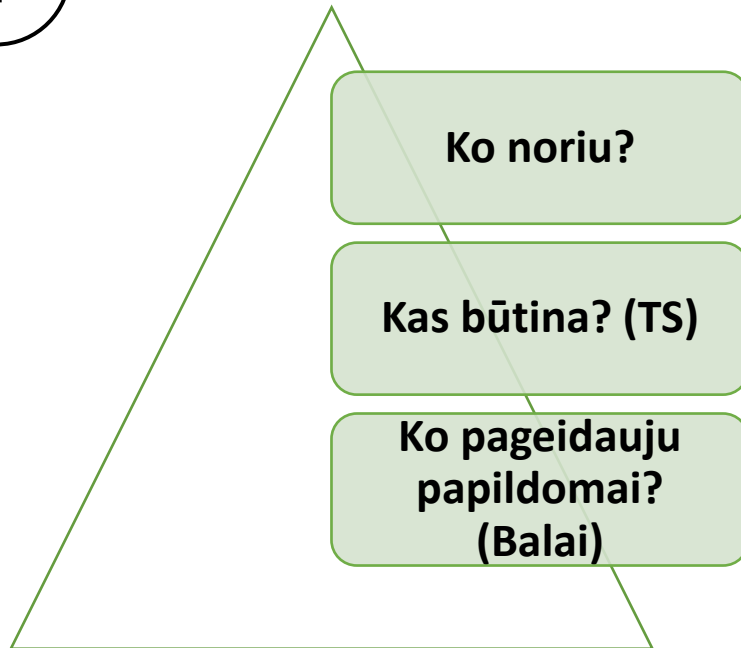
Žalieji pirkimai organizacijoje. Pasiruošimas

Žaliojo pirkimo
galimybės – VŠĮ
„CPO LT“
katalogas

Žalieji pirkimai organizacijoje. Pasiruošimas

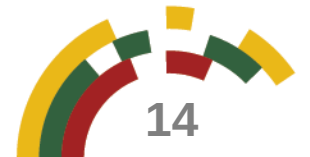
1 Poreikių ir sąlygų nustatymas

2 Rinkos tyrimas (klausimynai, skambučiai, informacijos paieška internete, raštu pateikiama informacija ir kt.)

3 Rinkos konsultacija

4 Informacijos ir galimybių analizė

Žalieji pirkimai organizacijoje. Pirkimas

Žaliajam pirkimui yra keliami tie patys viešuosius pirkimus reguliuojančių teisės aktų nustatyti principai ir reikalavimai, tačiau jų vykdant turi būti atsižvelgiama į aplinkosauginius aspektus.

Žalieji pirkimo kriterijai negali riboti konkurencijos, suteikti pirkimų vykdytojams neribotą pasirinkimo laisvę, pažeisti tiekėjų lygiateisiškumą, būti abstraktūs ar nesusiję su pirkimo objektu.

Žaliojo pirkimo kriterijai. Pirkimas

Atvejais, kai vykdomą viešąjį pirkimą galima priskirti prie žaliųjų pirkimų, nustatyti LR Aplinkos ministro 2011 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. D1-508 [Dėl Aplinkos apsaugos kriterijų taikymo, vykdant žaliuosius pirkimus tvarkos aprašo patvirtinimo](#) patvirtintame **Aplinkos apsaugos kriterijų taikymo, vykdant žaliuosius pirkimus, tvarkos apraše** (toliau – Tvarkos aprašas)
(paskutinis pakeitimas - [2022-12-13 Aplinkos ministro įsakymas Nr. D1-401](#))

[2023-sausis-žaliųjų-pirkimų-vykdymo-atmintinė-AM \(lrv.lt\)](#)

Žaliojo pirkimo kriterijai

Jūsų klausėme: Kas Jūsų organizacijoje nustato aplinkosauginius reikalavimus planuojamam įsigyti pirkimo objektui?

- Aplinkosauginius reikalavimus visada nustato pirkimų iniciatoriai - 1
- Dažniausiai pirkimų iniciatoriai tai daro kartu su viešųjų pirkimų specialistais – 7
- Aplinkosauginius reikalavimus visada nustato viešųjų pirkimų specialistai – 4
- Kita (kviestiniai ekspertai, konsultantai ir kt.) – 1
- Aplinkosauginių reikalavimų nenustatome – 0

Žaliojo pirkimo kriterijai

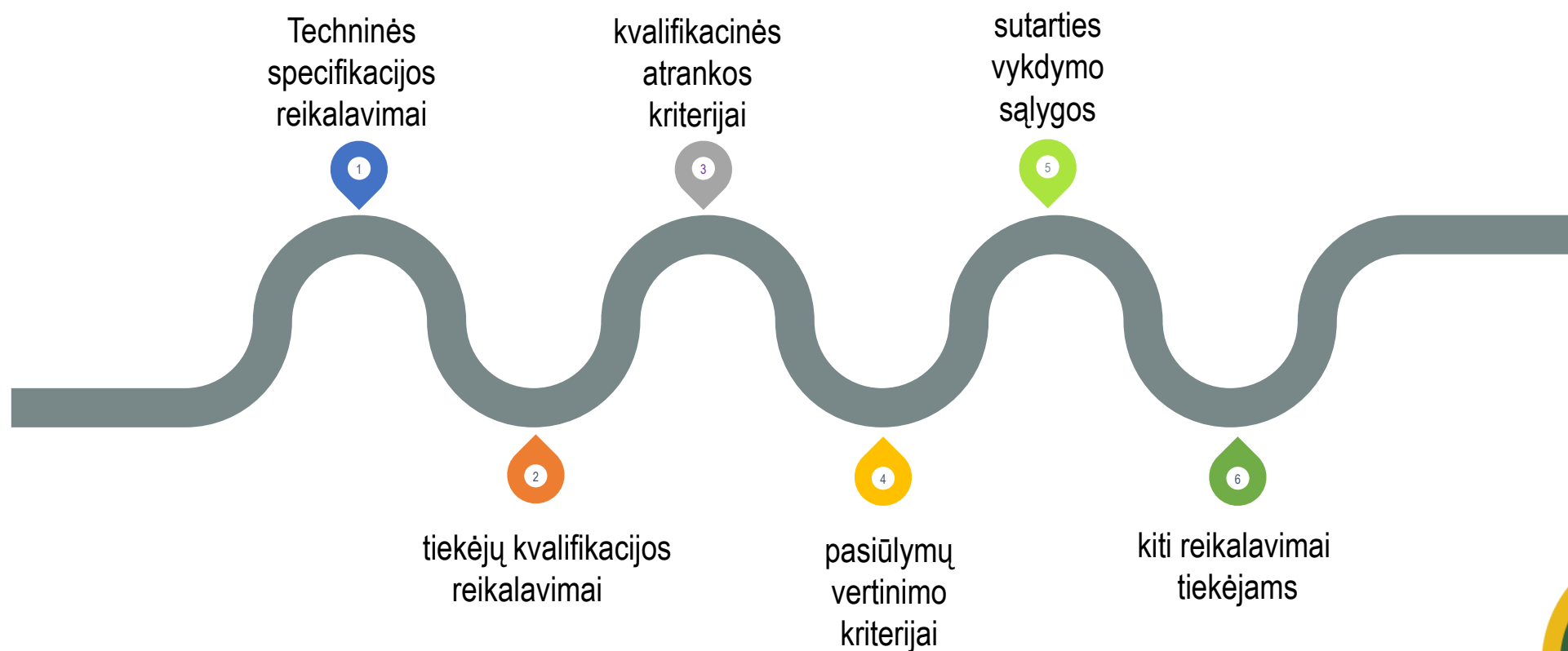
Jūsų klausėme: **Kaip dažnai Jūsų organizacijos viešųjų pirkimų specialistai tikslina pirkimų iniciatorių pateiktus aplinkosauginius reikalavimus?**

- Beveik visada – 5
- Nuo 30 iki 80 procentų visų inicijuojamų pirkimų – 4
- Retai arba visai netikslina, nes iniciatoriai atsakingai parengia aplinkosauginius reikalavimus bei su jais susijusią informaciją – 1
- Netikslina, nes aplinkosauginius reikalavimus nustato viešųjų pirkimų specialistai – 3
- Aplinkosauginių reikalavimų nenustatome - 0

Žaliojo pirkimo kriterijai

Su aplinkos apsauga susiję žalieji kriterijai pirkime gali būti nustatomi, kaip:

Kaip nustatyti žaliuosius reikalavimus?

Jei pirkimo objektas PATENKA į Tvarkos aprašo 1 priede patvirtintą produktų sąrašą

Nustatomi minimalūs aplinkos
apsaugos reikalavimai
(Tvarkos aprašo 4.1 p.)

arba

Taikomi I tipo ekologinio ženklo
reikalavimai (pvz. popieriui, baldams,
tekstilei, dažams)
(Tvarkos aprašo 4.2 p.)

Kaip nustatyti žaliuosius reikalavimus?

Jei pirkimo objektas NEPATENKA į Tvarkos aprašo 1 priede patvirtintą produktų sąrašą

Taikomi I tipo ekologinio ženklo reikalavimai
(Tvarkos aprašo 4.2 p.)
arba

Perkamai paslaugai ar darbui taikomi aplinkos apsaugos vadybos sistemos standarto reikalavimai
(Tvarkos aprašo 4.3 p.)
arba

Savarankiškai nustatomi aplinkosauginiai kriterijai
(Tvarkos aprašo 4.4.4 p.)
arba

Aplinkosauginiai kriterijai nenustatomi, pirkimas „automatiškai“ yra žaliasis, nes:

- ☐ perkamas aplinkosauginis ir aplinkai palankus produktas **arba**
- ☐ perkama inovacija, kuria mažinamas neigiamas poveikis aplinkai **arba**
- ☐ perkama tik nematerialaus pobūdžio (intelektinė) paslauga
(Tvarkos aprašo 4.4.1-4.4.3 p.)

Kaip nustatyti žaliuosius reikalavimus?

Tvarkos aprašo 5 punktas numato DAUGIAU GALIMYBIŲ:

Pirkimo vykdytojas gali vykdyti neskelbiamą žaliąjį pirkimą vadovaudamasis bet kuriuo (–ais) Tvarkos aprašo 4 punkto papunkčiu (–ais), **nepriklausomai nuo to, ar produktas yra įtrauktas į Produktų sąrašą**, t y. vykdant **neskelbiamą pirkimą**, aplinkosauginius reikalavimus galima nustatyti vadovaujantis:

- ☐ Tvarkos aprašo 4.1 p. arba
- ☐ Tvarkos aprašo 4.2 p. arba
- ☐ Tvarkos aprašo 4.3 p. arba
- ☐ Tvarkos aprašo 4.4 p.

Žaliojo pirkimo kriterijai

4.1. Perkamas produktas atitinka visus Tvarkos apraše nustatytus minimalius aplinkos apsaugos kriterijus

Vykdam **skelbiamą** pirkimą, kai produktas yra Tvarkos aprašo 1 priede nustatytame **produktų sąraše**, privaloma nustatyti **visus** minimalius aplinkos apsaugos kriterijus, kurie yra **aktualūs** konkrečiame pirkime.

Pavyzdys:

Perkami **mediniai** baldai

VII SKYRIUS BALDAI

7. Baldai:

7.1. ne mažiau kaip 80 proc. balduose naudojamos medienos, medienos medžiagų ir gaminių turi būti iš miškų, sertifikuotų naudojant FSC ar PEFC miškų sertifikavimo sistemas arba lygiavertes sertifikavimo sistemas;

7.2. visos plastikinės dalys, kurių masė ≥ 50 g, turi būti paženklintos kaip tinkamos perdirbti pagal LST EN ISO 11469 „Bendrasis plastikinių gaminių identifikavimas ir ženklavimas“ (toliau – LST EN ISO 11469) ar lygiavertį standartą;

7.3. **jei baldo kamšalo sudėtyje naudojamos sintetinės poliesterio medžiagos**, jų sudėtyje turi būti dalis perdirbtų medžiagų;

7.4. paviršiams dengti naudojamuose produktuose:

Produktų, kurių viešiesiems pirkimams ir pirkimams taikytini minimalūs aplinkos apsaugos kriterijai, sąrašas: 18 produktų grupių

Popierius ir jo gaminiai 	Pakuotės 	Biuro įranga ir buitinė technika 	Kompiuteriai ir planšetės 	Mobilieji telefonai
Televizoriai ir monitoriai 	Baldai 	Maistas 	Tekstilės gaminiai 	Statybinės medžiagos
Želdinių priežiūra ir tvarkymas 	Pastatų projektavimo paslaugos ir statybos darbai 	M ir N kat. kelių transporto priemonės 	Vandens šildytuvai 	Vandens čiaupai ir dušai
Kelių projektavimo paslaugos ir statybos darbai, kelio elementai 	Patalpų apšvietimas 	Elektra 		

Žaliojo pirkimo kriterijai

Reikalavimai pakuotėms. Tvarkos aprašo 6 p.

Jeigu įsigyjama produktų sąrašė esanti prekė, kuri turi būti tiekama ar perduodama **antrinėje pakuotėje**, ji turi atitikti pakuotėms nustatytus **minimalius** aplinkos apsaugos kriterijus:

turi būti laikytina **perdirbamomis pakuotėmis** pagal [Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo nuostatas](#).

[Apie pakuočių priskyrimą perdirbamoms / neperdirbamoms ir neperdirbamų pakuočių apmokestinimo tvarką | Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija \(lrvt.lt\)](#)

Grupinė (antrinė) pakuotė

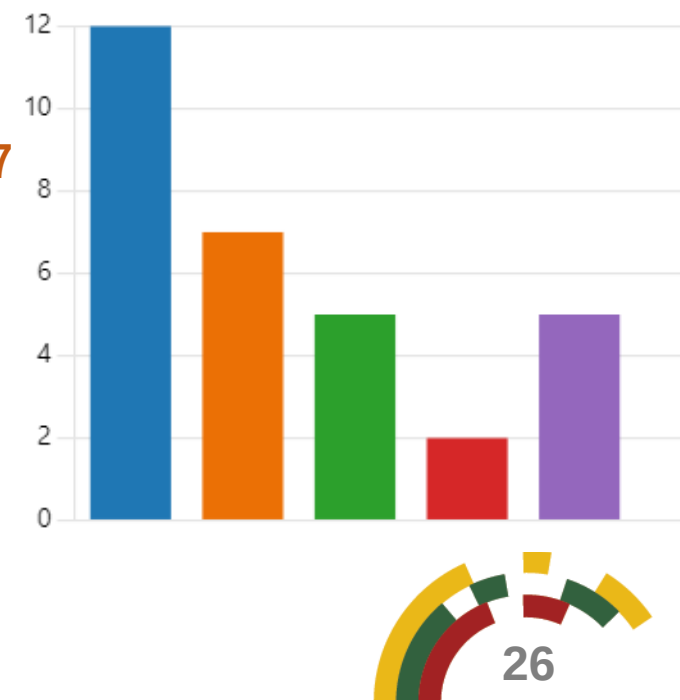
Tai pakuotė, kurioje pateikiama tam tikra grupė prekių vienetų ar kuri naudojama prekių atsargoms papildyti. Grupinę pakuotę galima pašalinti nepažeidus gaminio.

Žaliojo pirkimo kriterijai

Jūsų klausėme: Jūsų nuomone, kurie iš žemiau pateiktų aplinkosauginių reikalavimų nustatymo variantų yra dažnesni Jūsų organizacijos vykdomuose ŽVP? (galima pasirinkti kelis atsakymus)

- Nustatomi patvirtinti minimalūs aplinkos apsaugos kriterijai – 12
- Susipažįstama su kitų pirkimo vykdytojų nustatytais žaliaisiais reikalavimais, Europos Komisijos pavyzdiniais kriterijais ir pritaikoma konkrečiam atvejui – 7
- Vykdoma rinkos konsultacija– 5
- Tiesiogiai bendraujama su tiekėjais ir aplinkosauginiai reikalavimai nustatomi atsižvelgiant į tiekėjų pateiktą informaciją – 2
- Aplinkosauginius reikalavimus sugalvojame patys- 5
- Aplinkosauginių reikalavimų nenustatome – 0

Žaliojo pirkimo kriterijai

4.2. Perkamas produktas atitinka jam nustatytus I tipo ekologinio ženklo reikalavimus

Ekologinis ženklavimas – tai aplinkai draugiškesnių produktų **sertifikavimas**. Kriterijus gali būti nustatomas neatsižvelgiant ar produktas yra produktų sąrašė.

Privaloma palikti tiekėjams galimybę pateikti **lygiaverčius dokumentus**, įrodančius jog jie atitinka tuos pačius objektyvius kriterijus kaip ir ekologinis ženklas.

Kuo skiriasi I, II ir III tipo ekologiniai ženklai?

I tipo

- daugiakriteriniai;
- tvirtina nepriklausoma trečia šalis

EU Ecolabel, Nordic Swan, Aenor, Blue Angel, El Distintiu, The Hungarian Eco-label, Polish Eco Mark – Znak EKO ir kt.

II tipo

- vienam požymiui skirti ženklai
- nėra patvirtinamas nepriklausomos organizacijos

„Energy star“, Forest Stewardship Council (FSC), PEFC sistemos ženklai, Oko-Tex 100, 100+, 1000, ir kt.

III tipo

- aplinkosauginės deklaracijos, kuriose pateikiama kiekybinė informacija apie produkto poveikį aplinkai dažniausiai indeksų ar rodiklių forma.

Produkto poveikio aplinkai deklaracija (EPD – Environmental Product Declaration)

Žaliojo pirkimo kriterijai

4.3. Tiekėjas taiko aplinkosaugos vadybos sistemą perkamai paslaugai arba darbui - kai perkamo produkto nėra produktų sąraše

Aplinkos apsaugos vadybos sistemos (pagal standartą ISO 14001, EMAS arba lygiavertį) – tai priemonė, skirta nuolatos gerinti aplinkos apsaugos politikos veiksmingumą visų tipų organizacijose.

Vadovaujantis Tvarkos aprašo 4.3 papunkčiu, negalimas AVS reikalavimų kėlimas prekės (įrangos) gamintojui, prekės (įrangos) tiekėjui ar pačiai prekei (įrangai), nes minėtas punktas taikomas tik įsigyjant paslaugas ir (arba) darbus.

Aplinkosaugos standartas ar kvalifikacija?

Standartai ISO 14001, EMAS ir lygiaverčiai (VPĮ 48 str.)

- **Reikalingas taikyti** aplinkos apsaugos vadybos sistemos **standartą visa apimtimi**.
- **Įrodymai:**
 - tarptautinių pirkimų atvejais - ISO 14001, arba EMAS arba lygiavertis sertifikatas;
 - supaprastintų pirkimų atvejais ar perkant VPĮ 2 priede nurodytas socialines ir kitas specialiąsias paslaugas – ISO 14001, arba EMAS, arba lygiavertis sertifikatas, **arba tiekėjo parengtas** taikomų aplinkos apsaugos vadybos priemonių **aprašymas** (Tvarkos aprašo 10 p.).

Kvalifikacija: aplinkos apsaugos vadybos priemonės (VPĮ 51 str. 7 d. 8 p.), Tiekėjų kvalifikacijos reikalavimų nustatymo metodikos 22 p.

- **Reikalingos tik konkrečios** tam tikrų aplinkos apsaugos vadybos sistemos **priemonės**.
- Pvz., priemonė - *nekenksmingų atliekų, susidarančių atliekant darbus, mažinimas, tokiu atveju tiekėjas privalo turėti procedūras dėl atliekų pakartotino naudojimo, perdirbimo ir pan.*
- **Įrodymai:** aplinkos apsaugos vadybos priemonių, kurias tiekėjas galės taikyti vykdydamas pirkimo sutartį, apibūdinimas, arba sertifikatai (ISO 14001, EMAS, ir kt.)

Aplinkos apsaugos vadybos sistemų reikalavimo taikymas Tvarkos aprašo 4.3 p. bei Tvarkos aprašo 2 priedo 15.2 ir 26.1 p. atvejais

Žaliojo pirkimo kriterijai (4.4 p.)

4.4.1 Kai perkamas **aplinkosauginis ir aplinkai palankus produktas**, kuris patenka į [orientacinį aplinkosauginių ir aplinkai palankių prekių bei paslaugų sąrašą](#)

Pavyzdžiui:

- Perkama malkinė mediena, kita tvarumo priemonės atitinkanti mediena;
- Elektros energijos, dujų ir šilumos iš atsinaujinančiųjų išteklių gamyba (perkama elektra iš nutolusių saulės elektrinių ar biokuras šilumai gaminti);
- Ir kt.

Papildomų aplinkos apsaugos kriterijų pirkimo dokumentuose nustatyti neprivaloma

[2023-kovas-d1508-4.4.1-4.4.3-papunkciai-zvp-AM-naujas \(lrv.lt\)](#)

Žaliojo pirkimo kriterijai (4.4 p.)

4.4.2 perkama
inovacija, kuria
mažinamas neigiamas
poveikis aplinkai

Papildomų aplinkos apsaugos kriterijų pirkimo dokumentuose nustatyti neprivaloma

Pavyzdžiui:

Problema – FFP2 kaukes dėl skirtingų medžiagų (polietilenas, metalas, poliesteris, elastanas) naudojimo sunku perdirbti.

Sukurtas naujas sprendinys – Austrijos gamintojas sukūrė FFP2 kaukę, kuri visa pagaminta iš polipropileno, kuris yra 100 proc. perdirbamas.

Kaukėms suteiktas STANDARD 100 by OEKO-TEX® sertifikatas.

Panaudotos kaukės surenkamos į specialius konteinerius ligoninėse ir gražinamos tiekėjui perdirbti.

Žaliojo pirkimo kriterijai (4.4 p.)

4.4.3 perkama **tik nematerialaus pobūdžio (intelektinė) ar kitokia paslauga**

Pavyzdžiui:

- ✓ Draudimo brokerių paslaugos
- ✓ Transliavimo paslaugos
- ✓ Turto vertinimo paslaugos
- ✓ Kelionių organizavimo paslaugos
- ✓ Kadastrinių matavimų
- ✓ Ir kitos paslaugos

Papildomų aplinkos apsaugos kriterijų pirkimo dokumentuose nustatyti neprivaloma

[2023-kovas-d1508-4.4.1-4.4.3-papunkciai-zvp-AM-naujas \(lrv.lt\)](#)

Žaliojo pirkimo kriterijai (4.4 p.)

4.4.4 Perkant produktą, kuris nėra iš produktų sąrašo, perkančioji organizacija gali savarankiškai nustatyti aplinkos apsaugos kriterijus, remiantis bent vienu **aplinkosauginiu principu**, numatytu Tvarkos apraše

Tvarkos aprašo 4.4.4 p. numatyti aplinkosauginiai principai **nėra tiksliai formuluotės, kurias galima nukopijuoti į pirkimo dokumentus.**

Aplinkosauginiai reikalavimai turi būti tikslūs, suprantami ir aiškūs, susiję su pirkimo objektu ir patikrinami, o ne deklaratyvūs, dviprasmiški ar abstraktūs.

Aplinkosauginiai principai

Tvarkos aprašo 4.4.4 p.: Perkant produktą, kuris **nėra įtrauktas į produktų sąrašą**, pirkimo vykdytojas gali savarankiškai nustatyti aplinkos apsaugos kriterijus, kurie yra susiję su pirkimo objektu, taikant bent iš numatytų aplinkosauginių principų viename, keliuose ar visuose produkto gyvavimo ciklo etapuose:

4.4.4.1. prekei pagaminti ir (ar) tiekti, paslaugai teikti ar darbams atlikti sunaudojama mažiau gamtos išteklių ir (ar) sudėtyje yra pakartotinai panaudotų ir (ar) perdirbtų medžiagų;

Pvz.
- Prekė pagaminta iš perdirbtų medžiagų;

4.4.4.2. prekei pagaminti, tiekti ir (ar) naudoti, paslaugai teikti ar darbams atlikti sunaudojama mažiau elektros energijos ir (ar) naudojama energija iš atsinaujinančių energijos išteklių;

Pvz.:
- Įranga yra aukščiausios energijos vartojimo klasės;
- Paslaugų teikimo vietoje naudojama energija iš atsinaujinančių energijos išteklių

4.4.4.3. prekei pagaminti, paslaugai teikti ar darbams atlikti naudojama mažiau ar nenaudojama pavojingųjų cheminių medžiagų, neteršiama aplinka ir nekeliamas pavojus sveikatai;

Pvz. Valymo paslaugų metu naudojamų universalių valymo priemonių sudėtyje fosforo neturi būti daugiau kaip 0,01 % pagal masę

4.4.4.4. prekė yra tvirta, ilgaamžė, funkcionali, ji ar jos sudedamosios dalys tinka naudoti daug kartų ir (ar) lengvai pataisomos, ir (ar) pakeičiamos;

Pvz.:
- Ilgesnė nei standartinė garantija;
- Galimybė originalias ar joms lygiavertes atsargines dalis įsigyti, pavyzdžiui ne trumpiau kaip 5 metus
- prietaise naudojamos įkraunamos baterijos

4.4.4.5. prekė, virtusi atliekomis, tinka paruošti pakartotinai naudoti ar perdirbti.

Pvz.:
- Panaudota prekė yra tinkama perdirbimui.
- Išmontuojant panaudotą įrangą galima atskirti dalis, turinčias aplinkai kenksmingų medžiagų, perduoti perdirbimui.
-

Žaliojo pirkimo kriterijai – ar privaloma taikyti visam pirkimo objektui?

Tvarkos aprašo 7 p. nustato:

Jeigu perkančioji organizacija, vykdydama pirkimą, taiko Tvarkos aprašo **4.2, 4.3 ar 4.4.4** papunkčiais nustatytus reikalavimus ne visam pirkimo objektui, o tik jo daliai, kurios vertė sudaro daugiau kaip **50 procentų** visos pirkimo **vertės**, toks pirkimas yra priskiriamas prie žaliųjų pirkimų.

Išimties dėl reikalavimų taikymo ne visam pirkimo objektui, o tik jo daliai, **negalima taikyti** kai perkamas produktas yra **produktų sąraše** (Tvarkos aprašo 4.1 p.), taip pat vykdant pirkimus pagal Tvarkos aprašo 4.4.1 - 4.4.3 p.

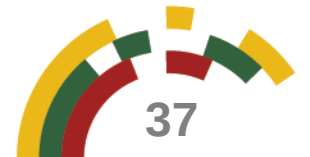

Žaliojo pirkimo kriterijai – ar privaloma taikyti visam pirkimo objektui?

Perkant **maisto produktus** – prekę, kuri yra produktų sąrašė, taikoma atskira išimtis: perkamas produktų, kuriems taikomi minimalūs aplinkos apsaugos kriterijai, kiekis turi sudaryti ne mažiau kaip **30 proc.** perkamų maisto produktų **kiekio** (kilogramais, litrais, vienetais).

Maisto produktų pirkimams nepriskiriami maisto produktai, skirti gyvūnams (pašarai ir t. t.).

Atitikties vertinimas. Tvarkos aprašo 9 p.

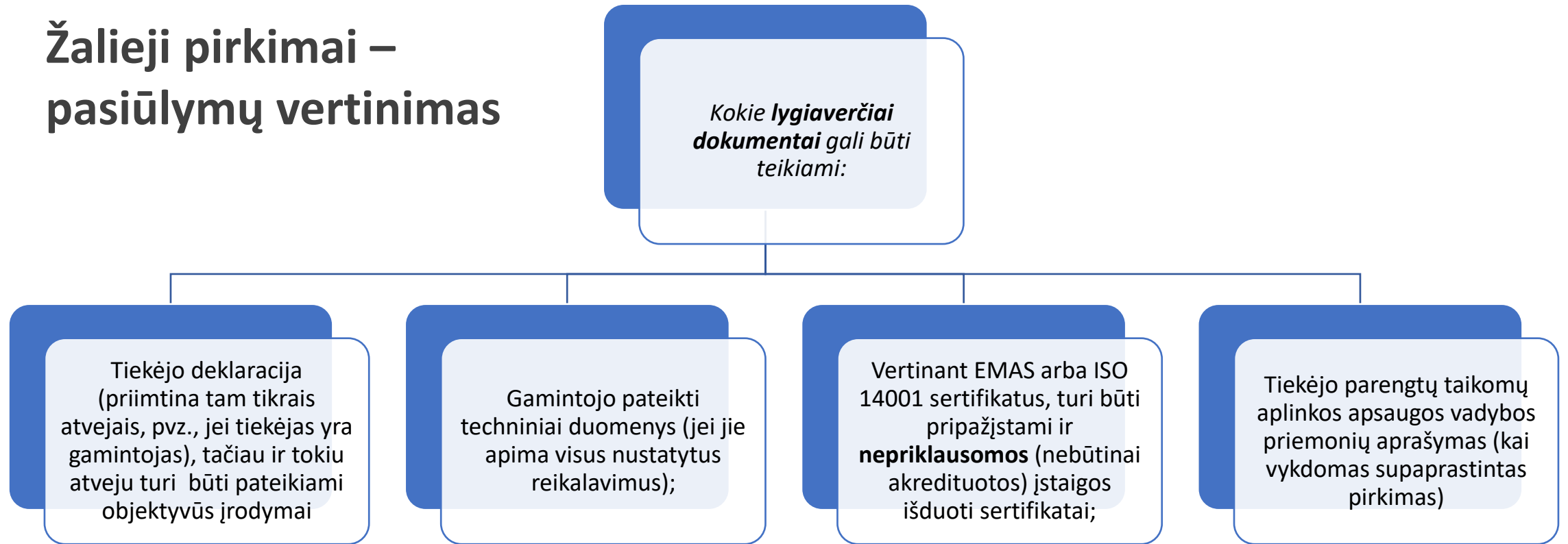
Galimi atitiktį žaliojo pirkimo reikalavimams įrodantys dokumentai, jeigu prie produktų minimalių aplinkos apsaugos kriterijų nenurodyta kitaip:

- ✓ pakuotės aprašymas, gamintojo ir (ar) tiekėjo techniniai dokumentai, gamintojo ir (ar) importuotojo, ir (ar) tiekėjo rašytinis patvirtinimas, saugos duomenų lapas, gamintojo bandymų ataskaita, protokolas, gamintojo ir (ar) tiekėjo deklaracija (pateikiant objektyvius įrodymus), įrangos aprašymas, instrukcija ar skaičiavimai, pripažintos įstaigos arba paskelbtosios (notifikuotos) institucijos atlikto bandymo protokolas, priemonių ir (ar) produktų, kurie bus naudojami atlikti paslaugą ar darbą, sąrašas ir dokumentai, įrodantys, kad priemonės ir (ar) produktai atitinka nustatytus reikalavimus, arba kiti lygiaverčiai įrodymai;
- ✓ nepriklausomos šalies išduotas sertifikatas ar kitas lygiavertis dokumentas, kuriuo įrodoma atitiktis taikomiems standartams.

Įrodančių dokumentų pateikimo laikas gali skirtis priklausomai nuo to, kokie aplinkos apsaugos reikalavimai yra keliami.

Žalieji pirkimai – pasiūlymų vertinimas

Kiti lygiaverčiai įrodymai yra tokie, kurie iš esmės patvirtintų, kad tiekėjo siūlomi produktai atitinka pirkimo vykdytojo nurodytus aplinkosauginius reikalavimus taip kaip juos įrodytų prašomi dokumentai ([VPJ 39 straipsnio „Įrodinėjimo priemonės“ komentaras](#)).

Sutarties priežiūra. Valdymas, tolesni veiksmai

Sutartiniai reikalavimai

- Daugeliu atveju aplinkosauginiai kriterijai (reikalavimai) turi tapti ir tampa sutarties vykdymo sąlygomis.
- Tiekėjams galite nustatyti [tiekėjų etikos kodekso](#) reikalavimus dėl žaliųjų kriterijų laikymosi

Tikrinimo tvarka ir priemonės

- Sutartyje turi būti numatytos **tikrinimo priemonės ir tvarka**, kadangi pirkimo vykdytojas turi pareigą kontroliuoti, kaip tiekėjas laikosi priimtų įsipareigojimų
- Sutarties vykdymo stebėseną gali būti įvairių formų: reikalauti pateikti atitinkamus dokumentus, atlikti patikras vietoje ir pan.

Sankcijos

- Sutartyje turi būti numatytos ir taikytinos sankcijos (bauda) už sutarties reikalavimų (įskaitant ir aplinkosauginių) nesilaikymą.

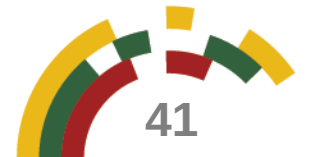
Valdymas, tolesni veiksmai: ar buvo trukdžių vykdant sutartį, ką ateityje galima padaryti geriau, ar galėtumėte (ir kaip) pasiekti dar didesnio aplinkosauginio poveikio

Naudinga informacija

- ✓ Nebijokite investuoti į ateitį, nes paprastai žalieji sprendiniai su laiku atsiperka. Vertindami produkto atsiperkamumą ilguoju laikotarpiu pasinaudokite pavyzdinėmis [gyvavimo ciklo sąnaudų skaičiuoklėmis](#).
- ✓ Tvarūs ir darnūs sprendiniai neretai kainuoja brangiau, tačiau jie yra ilgaamžiškesni. Vietoje mažiausios kainos vertėtų rinktis ekonomiškus ir tvarius pasiūlymus, įvertinant CO2 išmetimus, energijos suvartojimo lygį ar kitus pamatuojamus kriterijus, vertinti pasiūlymus kainos ar sąnaudų ir kokybės santykio, sąnaudų kriterijumi.

Naudinga informacija

[Alternatyviųjų degalų įstatymas Nr. XIV-196](#)

[Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymas Nr. IX-517](#)

[LRV nutarimas dėl žaliųjų pirkimų tikslų nustatymo ir įgyvendinimo \(1133 / 478\)](#)

[LRV nutarimas dėl perkančiosioms organizacijoms taikomų energijos vartojimo efektyvumo reikalavimų prekėms, paslaugoms ir pastatams \(621\)](#)

[Aplinkos ministro įsakymas \(D1-401 / D1-508\)](#)

[EM įsakymas „Dėl Prekių, išskyrus kelių transporto priemonės, kurioms viešųjų pirkimų metu taikomi energijos vartojimo efektyvumo reikalavimai, sąrašo patvirtinimo“ \(1-466 / 1-154\)](#)

[EM įsakymas dėl energijos vartojimo efektyvumo ir aplinkos apsaugos reikalavimų, taikomų įsigyjant kelių transporto priemonės, nustatymo ir atvejų, kada juos privaloma taikyti, tvarkos aprašo patvirtinimo \(3-100\)](#)

Aktuali žaliųjų viešųjų pirkimų informacija

- Viešųjų pirkimų tarnybos [Žaliųjų pirkimų polapis](#);
- [Žaliųjų pirkimų naujienlaiškiai](#), pranešimai, geroji praktika;
- [EK žaliųjų viešųjų pirkimų kriterijai](#) ir teisės aktų pakeitimai;
- [VPT konferencija I dalis 2023 03 03 - YouTube](#);
- Dažniausiai užduodami klausimai – [DUK](#);

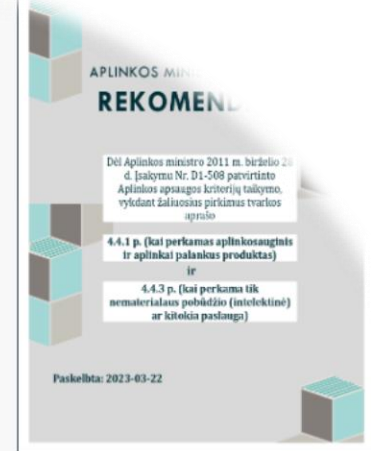

Pastatų projektavimo paslaugos ir jų statybos darbai. Minimalių aplinkos apsaugos kriterijų taikymas.

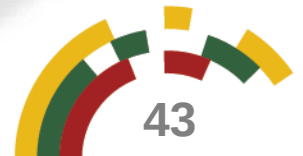
APLINKOS APSAUGOS
KRITERIJŲ NUSTATYMAS
DARBŲ PIRKIMUOSE -
VPT PRIEŽIŪROS SKYRIUS
INFORMUOJA

Aplinkos apsaugos kriterijų nustatymas darbų pirkimuose - VPT Priežiūros skyrius informuoja.

Rekomendacijos dėl Tvaros aprašo 4.4.1 p. (perkamas aplinkai palankus produktas) ir 4.4.3 p. (nematerialaus pobūdžio paslaugos) taikymo

Ačiū!

Sonata Štabokienė
Darnųjų pirkimų skyriaus patarėja

El. p. Sonata.Stabokiene@vpt.lt

